

Forundersøgelse af et ca. 25.000m² stort areal vest for Ringsted forud for etablering af støjvold.

Arealet er beliggende på matr. 11a af Ringsted jorder og matr. 4h af Benløse By.

Undersøgelsen blev foretaget i perioden 6. til 9. august 2008.

Foto: 01214D08. De to søgegrøfter set fra øst. Til højre mellem træerne skimtes trafikken på Vestmotorvejen.

Resumé

Kortvarig arkæologisk prøveundersøgelse på et areal opgivet til ca. 25.000m² hvorpå der skal anlægges støjvold langs sydsiden af Vestmotorvejen i retning mod Ringsted Å.

I to ca. 500 meter lange søgegrøfter registrerede vi i alt 14 anlæg af oldtidskarakter fordelt på 10 affaldsgruber, 2 ildsteder og 2 kogegruber.

I en af affaldsgruberne fandt vi oldtidskeramik af sten- eller bronzealderkarakter.

Indhold

Resumé.....	1
Årsag og sagshistorie	2
Deltagere	2
Indmåling	2
Lokalisering og topografi.....	3
Iagttagelsesforhold.....	3
Metode og beskrivelse	4
Fundtyper og datering	5
Vurdering og evt. fremtidige tiltag	6
Anlægsliste.....	7
Fundmateriale.....	8
Fotoliste.....	9
Tegningsliste	9

Bilag 1: Tegningsmateriale i fast målestok inkl. en oversigtstegning på side 1.

Bilag 2: Digitale arbejdsfotos på ark. I alt 17 stk.

Bilag 3: Digitale genstandsfotos. I alt 6 stk. Keramik (X-1) fundet i gruben anlæg 17.

Årsag og sagshistorie

Undersøgelsen er forårsaget af, at den store støjvold langs sydsiden af motorvejen skal fortsætte i denne retning ned mod Ringsted Å. Museet har allerede undersøgt områderne under den nyetablerede del af støvolden mod øst (jvf. journalnumrene SVM 01023 og 2005042).

Endvidere har museet undersøgt en række andre tilsvarende sagsarealer i området syd for støjvolden forud for etablering af de nye bebyggelser og tilhørende stisystemer m.v. i dette område.

Øvrige oplysninger i sagen forefindes i museets arkiver under journalnummeret SVM 01214-1.

Deltagere

Ved undersøgelsen deltog maskinfører Henning Sørensen, museumsassistent Morten Petersen og arkæolog Henrik Høier.

Indmåling

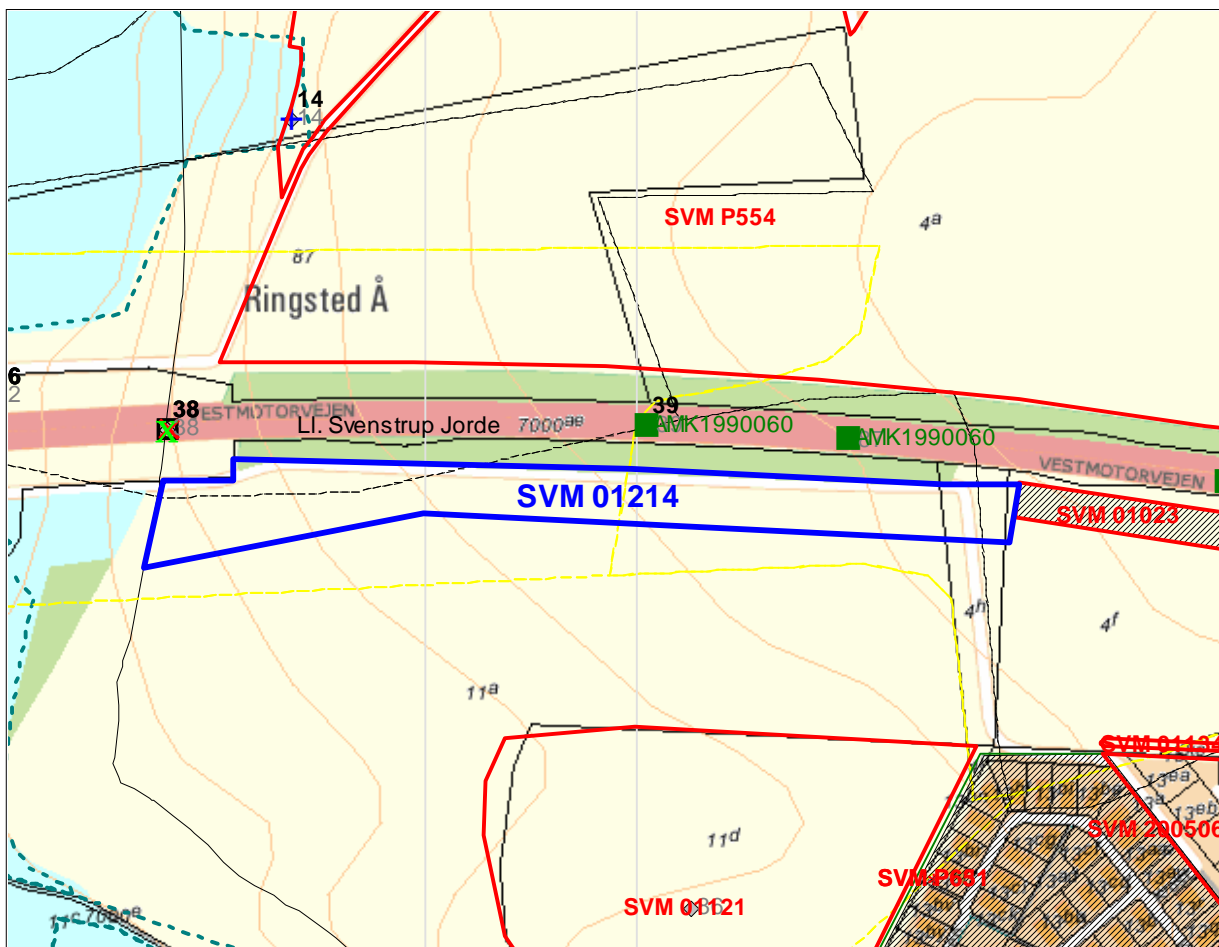
De 28 udsatte målepunkter blev indmålt af landmåler Bo Jensen med GPS om fredagen d. 8/8 2008.

Indmålingen må betragtes som værende særdeles præcis, dvs. med ganske få centimeters unøjagtighed.

Lokalisering og topografi

Området findes på 4cm kort 1513 - 3 SV. Overordnet er det lokale terræn et ret kuperet morænelandskab, hvor der på flere af de lavereliggende partier tidligere har været fugtige sænkninger eller evt. mindre vådområder. Arealet falder mod vest ned mod Ringsted Ådal. Muldlaget er i området typisk 30 til 50 cm tykt og undergrunden består af brunligt ler med en del småsten og partier med lysere kalkholdige pletter.

Museet har i de senere år undersøgt en række udstykningsområder m.v. i dette lokalområde, hvorved der er fremkommet megen arkæologisk viden om udnyttelsen af området i forhistorisk tid. Oplysninger om dette kan søges på museets hjemmeside under eksempelvis journalnumrene SVM 2005014, 2005043, 2005045, 2005046 og 2005054 m.fl.) samt på www.dkconline.dk

Sagsarealet til SVM 01214 vist med blå indramning på kortudsnit over området. De tilsvarende røde indramninger er museets nærmeste registrerede sagsarealer m. m.

Sagsarealet til 01214 er opgivet til godt 25.000m²:

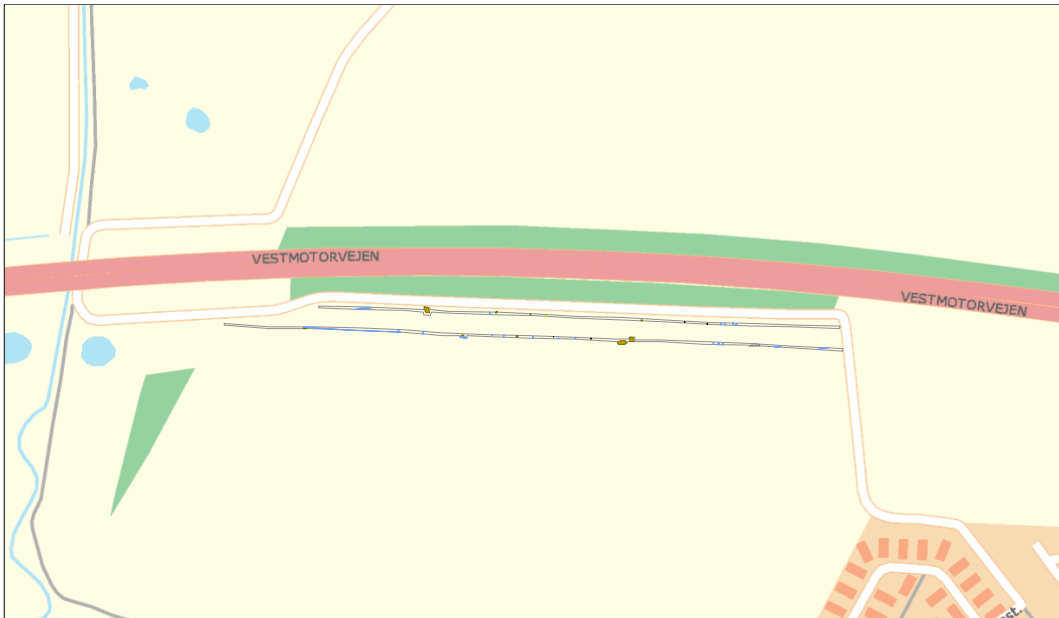
Baggrundskort: Kort25, matrikelkort (aktuelt: 17/3 2009) © KMS.

Iagttagelsesforhold

Ved starten af undersøgelsen d. 6/8 var det ret skyet, men i de følgende dage havde vi fint tørt og solrigt sensommervejr med gode iagttagelsesforhold (jvf. forsidebilledet og billedet nedenfor).

Metode og beskrivelse

Med en større gravemaskine påmonteret en to meter bred rabatskovl (planérskovl) afrømmede vi muldlaget i to ca. øst-vestgående søgegrøfter parallelt med motorvejen. Se også bilag 1.

*De to søgegrøfters beliggenhed indsat på kortudsnit over området.
Baggrundskort: Kort25, matrikelkort (aktuelt: 17/3 2009) © KMS.*

Vi startede helt i øst ved den nordlige af de to grøfter og gravede derefter i vestlig retning. Vi fortsatte derefter i grøft to og gravede denne i modsatte retning.

Foto: 01214D04. Arbejdsbillede fra opstarten af grøft 1.

Ved opstarten af gravearbejdet d. 6/8 2008 var sagsarealet som ellers aftalt ikke afsat med landmålerstokke. Vi orienterede os derfor bare efter vort tegningsmateriale, og gik i gang. Da arealet (og den mod syd beliggende naturgasledning) blev afsat dagen efter, viste det sig, at vore to grøfter lå fint inde for sagsarealet og i en betryggende afstand fra naturgasledningen (dvs. mere end 5 meter).

Muldlaget, der i området er ca. 30 til 50cm i tykkelsen, blev afrømmet og lagt op på siden af grøfterne. På denne måde blev i alt afrømmet 1.004m² i grøft 1 og 1181m² i grøft 2. Dette svarer til en undersøgelsesprocent på knap 10 % i forhold til de opgivne ca. 25.000 m².

Undergrunden består som allerede nævnt typisk af brunt stenholdigt ler der veksler med mere lyse kalkholdige partier. En undergrundstype som ofte ses i Ringstedområdet.

I søgegrøfterne udsatte vi et målepunkt til den efterfølgende indmåling af landmåler for hver 40 meter, og i den arbejdsgang udsattes i alt 28 sådanne landmålerpunkter bestående af et søm med manilamærke.

For det efterfølgende rentegningsarbejde i GIS-programmet MapInfo stod museumsassistent Morten Petersen.

Grøfterne og deres indhold blev tegnet i størrelsesforholdet 1:100 på otte stk. vandfast tegnefolie, hvoraf de sidste to indeholder profiltegninger i 1:20 samt anlægsbeskrivelser.

Vi registrerede 34 anlæg, hvoraf de 14 er regulære arkæologiske anlæg (nedgravninger) og de øvrige er moderne dræn og naturlige forekomster m.v.

De forhistoriske anlæg, hvis beliggenhed fremgår af bilag 1, blev efterfølgende udgravet med håndværktøj som skovl, spade og graveske (skelske) og derefter beskrevet på de respektive tegninger.

Vi registrerede kun arkæologisk genstandsmateriale i affaldsgruben anlæg 17. Det drejer sig om keramik af oldsagskarakter (jvf. indsatte fotos m.v. nedenfor samt bilag 3).

Der foreligger også digitale arbejdsfotos fra undersøgelsen – i alt 16 stk. (jvf. fotolisten og bilag 2). Al originalmateriale inkl. dagbogsnotater m.v. forefindes på museet under sagens journalnummer.

Fundtyper og datering

Af arkæologisk fundmateriale fremkom kun det nævnte keramik fra anlæg 17 ved undersøgelsen af de 14 nedgravninger af oldtidskarakter. Keramikken består af ca. 86 stk., hvoraf en del er randskår. Godset er af ukarakteristisk rødbrunt og ret velbrændt gods af oldtidskarakter, der ikke er forsynet med ornamentik eller anden karakteristika som kunne datere det nærmere. Se bilag 3. Keramikken skal sandsynligvis dateres til bondestenalderen eller den efterfølgende bronzealder. Vi har kendskab til en del bopladsaktivitet i området især fra yngre stenalder, og det er derfor muligt, at de fremkomne anlæg relaterer sig til denne forhistoriske tidsperiode.

Nedenfor er nedgravningerne/anlæggene opstillet i skematisk form. Se også nedenstående anlægsliste, hvoraf det fremgår, at de øvrige 20 anlægsnumre er recente dræn m.v.

	Oldtid	Palæolitikum	Mesolitikum	Neolitikum	Bronzealder	Ældre Bronzealder	Yngre Bronzealder	Æ. jernalder	Førromersk Jernalder	Romersk Jernalder	Y. Jernalder	Germansk Jernalder	Vikingetid
Anlæg – Grube	10												
Anlæg - Ildsted	2												
Anlæg - Kogegrube	2												

Vurdering og evt. fremtidige tiltag

Da museet har undersøgt en del udstykningsområder m.v. i dette nærområde i de senere år (jvf. side 3), har vi opbygget en større arkæologisk viden omkring de bopladser og tilhørende aktivitetsområder der har været i området i oldtiden. En del af lokaliteterne synes at knytte sig til yngre stenalder, det vil sige bondestenalderen, hvor befolkningen blev mere bofast og begyndte at dyrke jorden som regulære jordbrugere og bønder. En vandrig ådal som den vest for sagsarealet har givetvis tiltrukket sig befolkningens opmærksomhed op gennem hele forhistorien, og det er derfor meget sandsynligt, at bopladsintensiteten eller områdeudnyttelsen vil være kraftigere jo nærmere vi kommer Ringsted Å.

Af genstandsmateriale fra denne periode kan fremhæves to meget smukke stenøkser af flint fundet lidt i sydøstlig retning for det i denne sammenhæng undersøgte areal ved museets undersøgelse SVM 2005043 i 2005.

I denne sammenhæng må det derfor også tilføjes, at Danmarks største depotfund af flintøkser fra yngre stenalder (040213-SB-55) er fundet ved markarbejde i 1971 umiddelbart nord for motorvejen på Hagelbjerggaards marker.

Det er derfor vigtigt at påpege, at vi således er inde på et område med mange arkæologiske registreringer, der primært knytter sig til yngre stenalder, hvorfor det er nødvendigt at foretage lignende arkæologiske forundersøgelser ved de tilbageværende uundersøgte arealer i dette område!

Sorø d. 17 marts 2009

Henrik Høier
Museumsinspektør, arkæologi

Anlægsliste

Identifikation		Data		
Angivelse	Hovedgruppe	Undergruppe	Datering	Fase
A1	Vandteknisk anlæg	Dræn	Nyere tid, industrialismen	
A2	Vandteknisk anlæg	Dræn	Nyere tid, industrialismen	
A3	Vandteknisk anlæg	Dræn	Nyere tid, industrialismen	
A4	Vandteknisk anlæg	Dræn	Nyere tid, industrialismen	
A5	Ildsted	Ildsted	Oldtid	
A6	Ildsted	Ildsted	Oldtid	
A7	Grube	Affaldsgrube	Oldtid	
A8	Naturfænomen	Naturfænomen	Udateret	
A9	Grube	Affaldsgrube	Oldtid	
A10	Grube	Affaldsgrube	Oldtid	
A11	Vandteknisk anlæg	Dræn	Nyere tid, industrialismen	
A12	Grube	Materialetagningsgrube	Oldtid	
A13	Vandteknisk anlæg	Dræn	Nyere tid, industrialismen	
A14	Vandteknisk anlæg	Dræn	Nyere tid, industrialismen	
A15	Grube	Affaldsgrube	Oldtid	
A16	Vandteknisk anlæg	Dræn	Nyere tid, industrialismen	
A17	Grube	Grube	Oldtid	
A18	Vandteknisk anlæg	Dræn	Nyere tid, industrialismen	
A19	Grube	Affaldsgrube	Oldtid	
A20	Vandteknisk anlæg	Dræn	Nyere tid, industrialismen	
A21	Vandteknisk anlæg	Dræn	Nyere tid, industrialismen	
A22	Vandteknisk anlæg	Dræn	Nyere tid, industrialismen	
A23	Ildsted	Ildsted	Oldtid	
A24	Vandteknisk anlæg	Dræn	Nyere tid, industrialismen	
A25	Ildsted	Ildsted	Oldtid	
A26	Vandteknisk anlæg	Dræn	Nyere tid, efterkrigstiden	
A27	Grube	Grube	Oldtid	
A28	Grube	Grube	Oldtid	
A29	Vandteknisk anlæg	Dræn	Nyere tid, industrialismen	
A30	Vandteknisk anlæg	Dræn	Nyere tid, industrialismen	
A31	Vandteknisk anlæg	Dræn	Nyere tid, industrialismen	
A32	Grube	Grube	Efterreformatorsk tid (1536-1660)	
A33	Vandteknisk anlæg	Dræn	Nyere tid, industrialismen	
A34	Vandteknisk anlæg	Dræn	Nyere tid, industrialismen	

Fundmateriale

Fra undersøgelsen er kun hjemtaget eet fundnummer nemlig X-1 – keramik fra anlæg 17 en større affaldsgrube i søgegrøft 2. Keramikken (ca. 86 stk.) består af ukarakteristisk rødbrunt velbrændt gods af oldtidskarakter uden nogen form for ornamentik som kunne præcisere dateringen nærmere. Se også bilag 3. Rand- og bugpartier sandsynliggør en datering til yngre sten- eller bronzealder.

Foto 01214D13. Morten Petersen arbejder ved gruben anlæg 17. Midt i billedet ses den omtalte keramik "in situ" inden optagelsen.

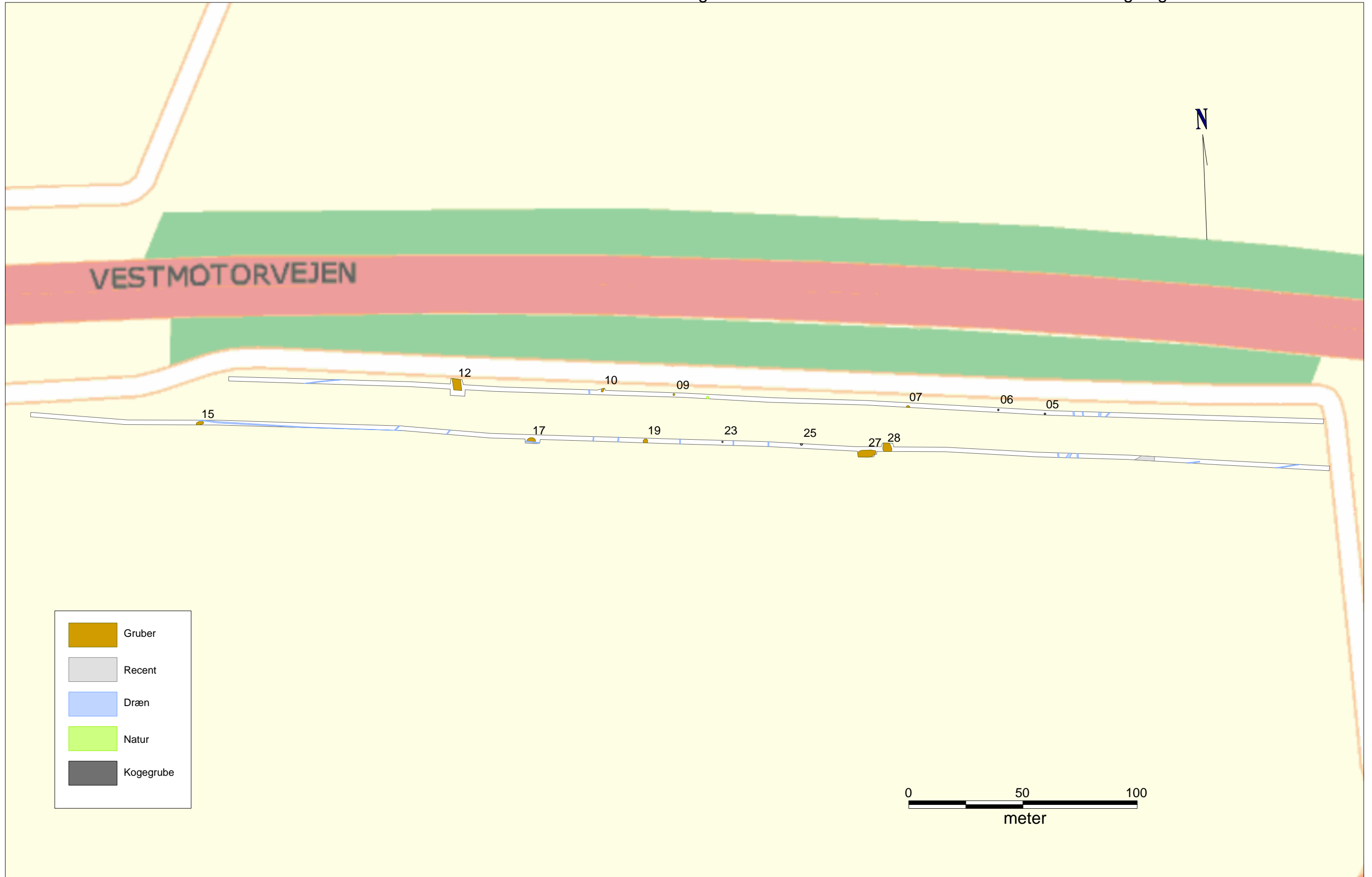
Foto 01214-X1. Eksempler på "randskår" fra anlæg 17.

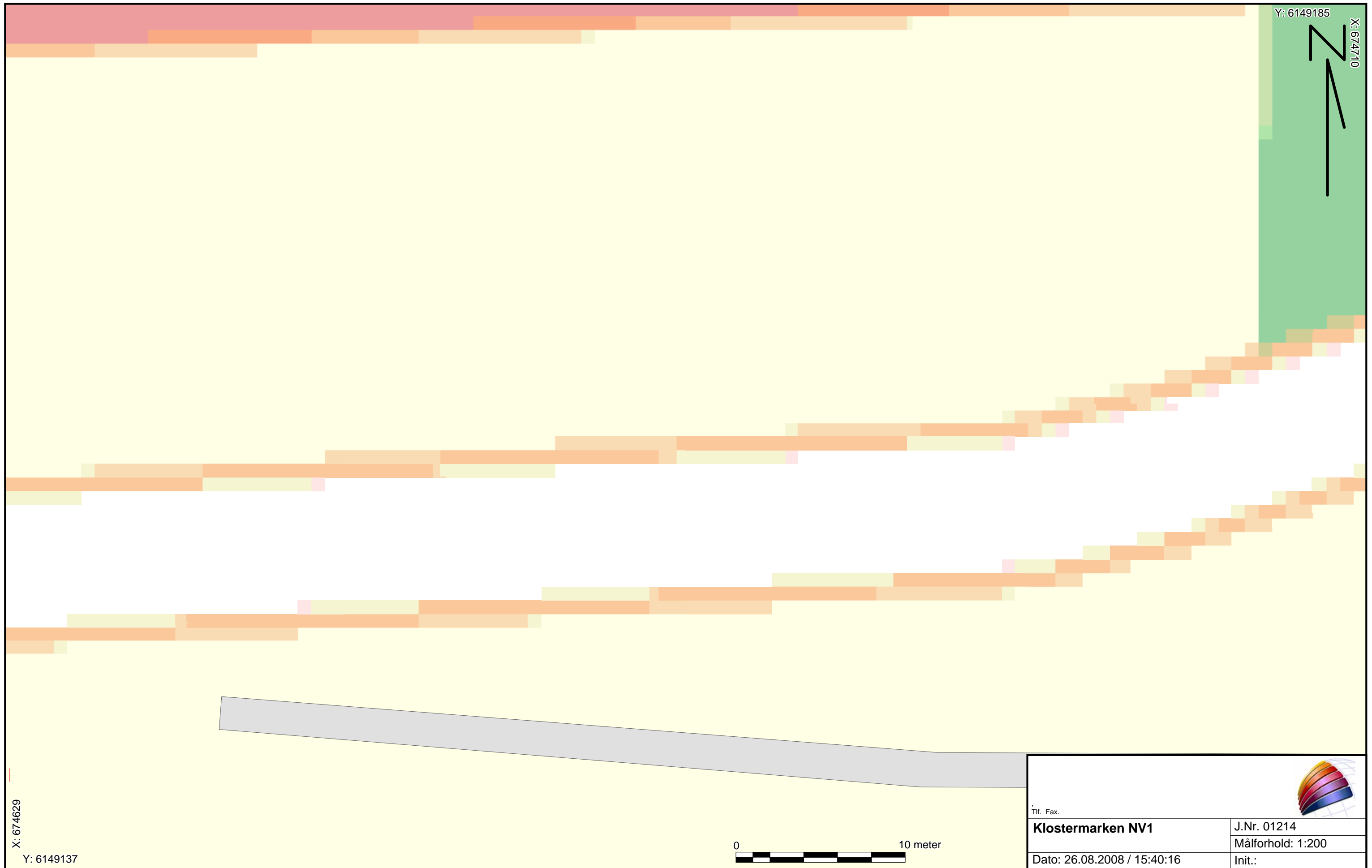
Fotoliste

Identifikation			Data			
Film nr.	Billede nr.	Motiv	Filmtype	Dato	Fotograf	Vedhæftet
1	1	Arealet set far øst (støjtolden). Til højre ses gravemaskinen ved begyndelsen af grøft 1.	Digital	06-08-2008	Høier, Henrik	Ja
1	2	Arealet set far øst (støjtolden). Til højre ses gravemaskinen ved begyndelsen af grøft 1.	Digital	06-08-2008	Høier, Henrik	Ja
1	3	Den sydlige del af arealet set fra toppen (øst) af støjtolden.	Digital	06-08-2008	Høier, Henrik	Ja
1	4	Starten af grøft 1 set fra øst.	Digital	06-08-2008	Høier, Henrik	Ja
1	5	Morten Petersen arbejder i grøft 2. Set fra øst.	Digital	07-08-2008	Høier, Henrik	Ja
1	6	Parti af arealet set fra vest. Til venstre ses grøft 2.	Digital	07-08-2008	Høier, Henrik	Ja
1	7	Området og de to søgegrøfter set fra øst.	Digital	07-08-2008	Høier, Henrik	Ja
1	8	Området og de to søgegrøfter set fra øst.	Digital	07-08-2008	Høier, Henrik	Ja
1	9	Jordbunke og støjtold set fra øst.	Digital	07-08-2008	Høier, Henrik	Ja
1	10	Morten Petersen arbejder ved anlæg 12 - set fra nord.	Digital	07-08-2008	Høier, Henrik	Ja
1	11	Anlæg 12 set fra nord.	Digital	07-08-2008	Høier, Henrik	Ja
1	12	Detailbillede af keramikken i anlæg 17.	Digital	07-08-2008	Høier, Henrik	Ja
1	13	Morten Petersen arbejder i anlæg 17 - set fra vest.	Digital	07-08-2008	Høier, Henrik	Ja
1	14	Detailbillede af keramikken i anlæg 17 set fra nord.	Digital	07-08-2008	Høier, Henrik	Ja
1	15	Detailbillede af keramikken i anlæg 17 set fra vest.	Digital	07-08-2008	Høier, Henrik	Ja
1	16	Anlæg 17 med keramikken set fra nord.	Digital	07-08-2008	Høier, Henrik	Ja
1	17	Skårflagerne i anlæg 17 set fra nord	Digital	07-08-2008	Høier, Henrik	Ja

Tegningsliste

Tegningsnr.	Type	Målestok	Beskrivelse	Dato	Tegner	Vedhæftet
T1	Oversigtstegning	1:100	Grøft 1	06-08-2008	Pedersen, Morten	Ja
T2	Oversigtstegning	1:100	Grøft 1	06-08-2008	Pedersen, Morten	Ja
T3	Oversigtstegning	1:100	Grøft 1 & 2	06-08-2008	Pedersen, Morten	Ja
T4	Oversigtstegning	1:100	Grøft 2	06-08-2008	Pedersen, Morten	Ja
T5	Oversigtstegning	1:100	Grøft 2	07-08-2008	Pedersen, Morten	Ja
T6	Oversigtstegning	1:100	Grøft 2	07-08-2008	Pedersen, Morten	Ja
T7	Profiltegning	1: 20	Anlægsbeskrivelser	07-08-2008	Pedersen, Morten	Ja
T8	Profiltegning	1: 20	Anlægsbeskrivelser	07-08-2008	Høier, Henrik	Ja

Y: 6149185

X: 674710

X: 674629

Y: 6149137

0 10 meter

	
Tit. Fax.	
Klostermarken NV1	J.Nr. 01214
	Målförhold: 1:200
Dato: 26.08.2008 / 15:40:16	Init.:

Y: 6149143

X: 674711

X: 674629

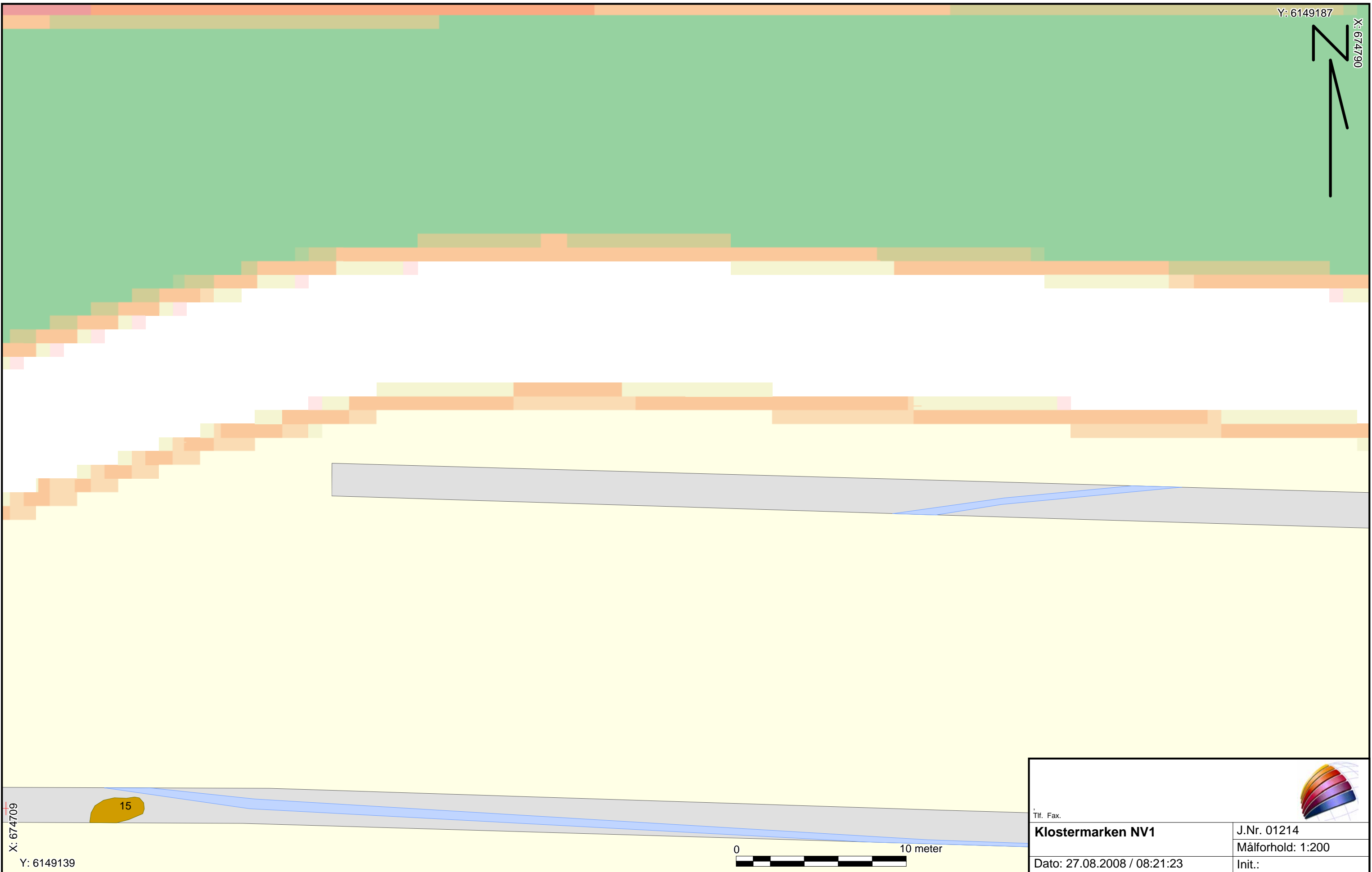
Y: 6149095

	
Tit. Fax.	
Klostermarken NV1	J.Nr. 01214
	Målforshold: 1:200
Dato: 27.08.2008 / 08:18:38	Init.:

Y: 6149187

X: 674790

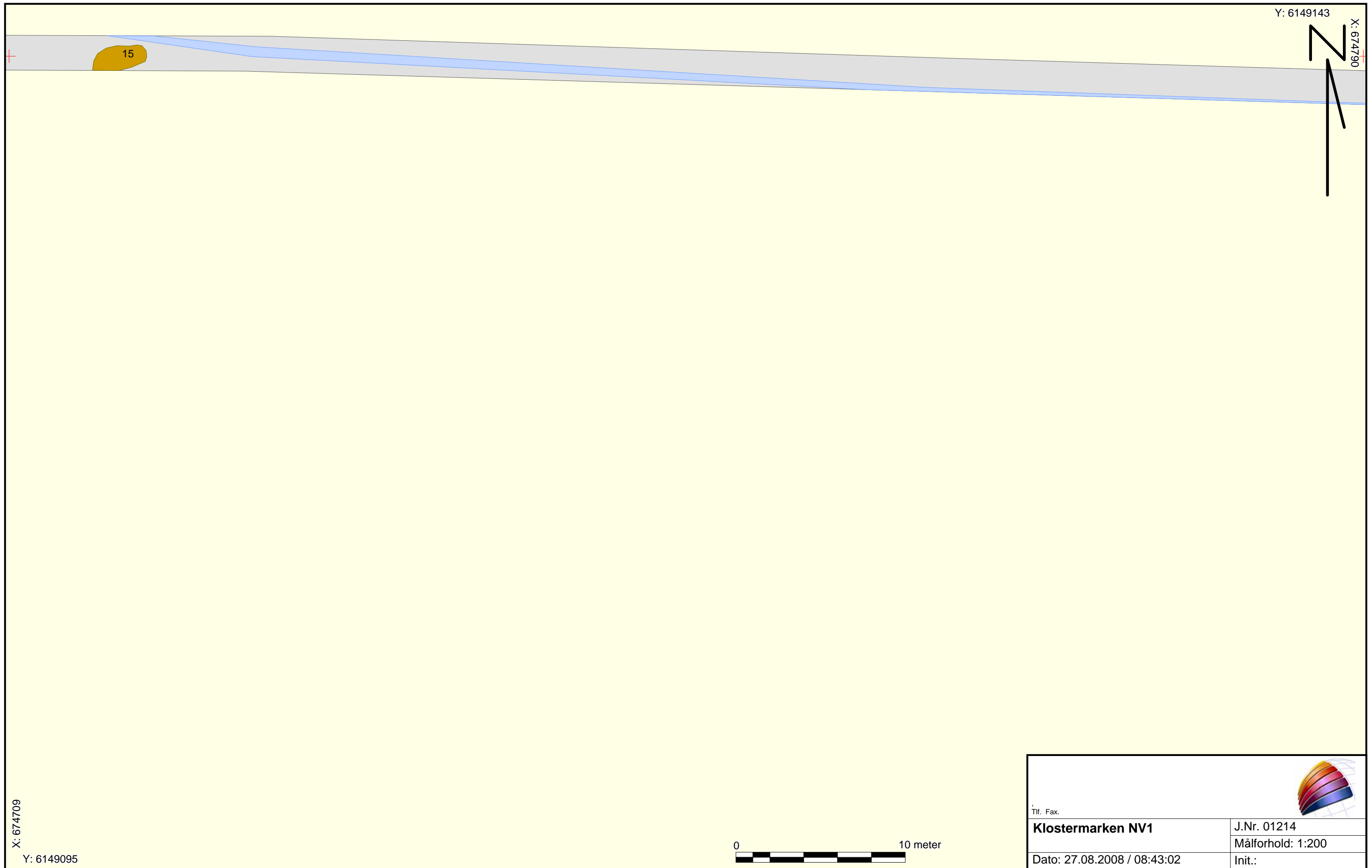
X: 674709

Y: 6149139

15

	
Klostermarken NV1	J.Nr. 01214
	Målforhold: 1:200
Dato: 27.08.2008 / 08:21:23	Init.:

X: 674709

Y: 6149095

Tlf. Fax.

Klostermarken NV1

J.Nr. 01214

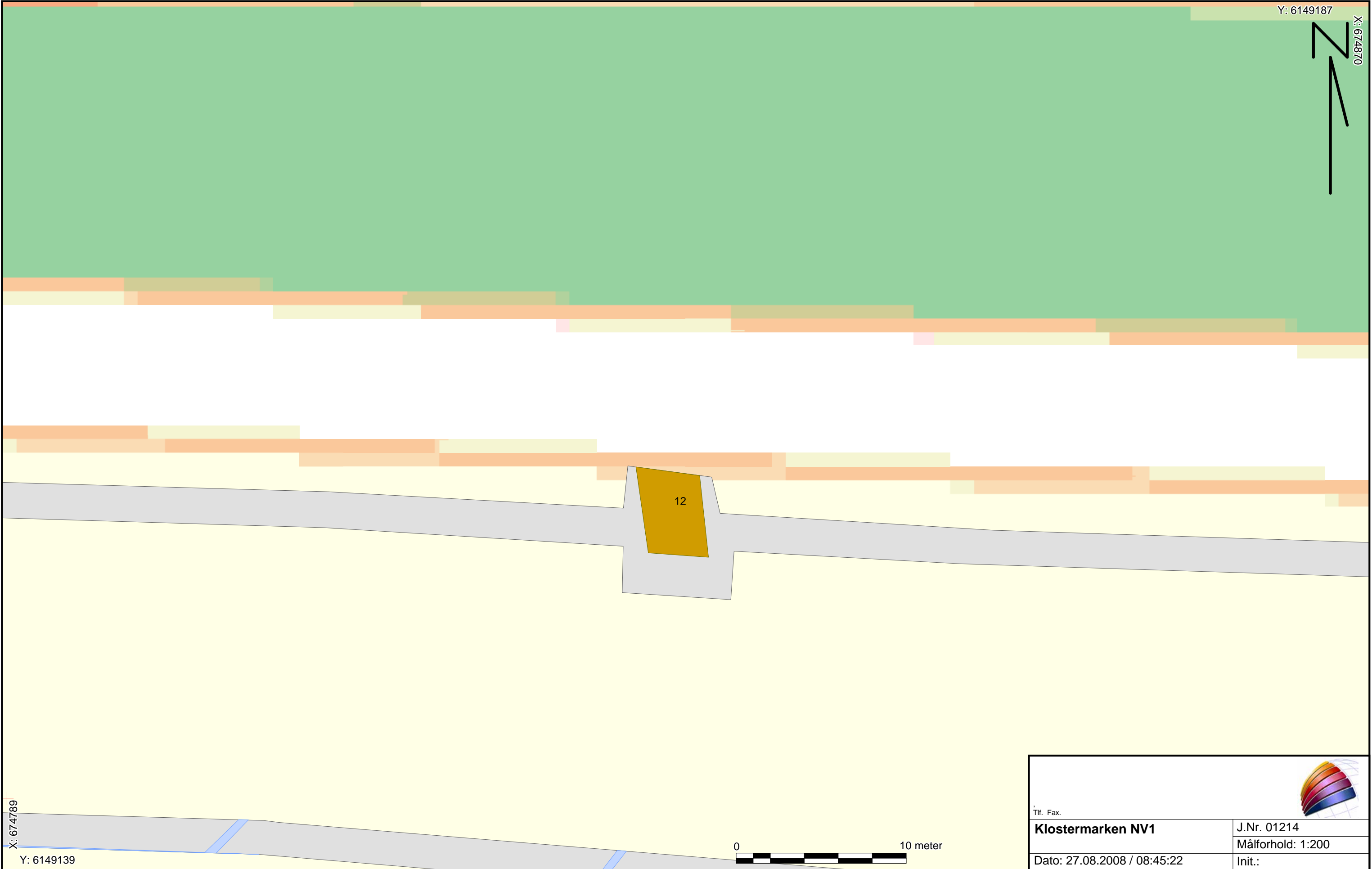
Målförhold: 1:200

Dato: 27.08.2008 / 08:43:02

Init.:

Y: 6149187

X: 674870

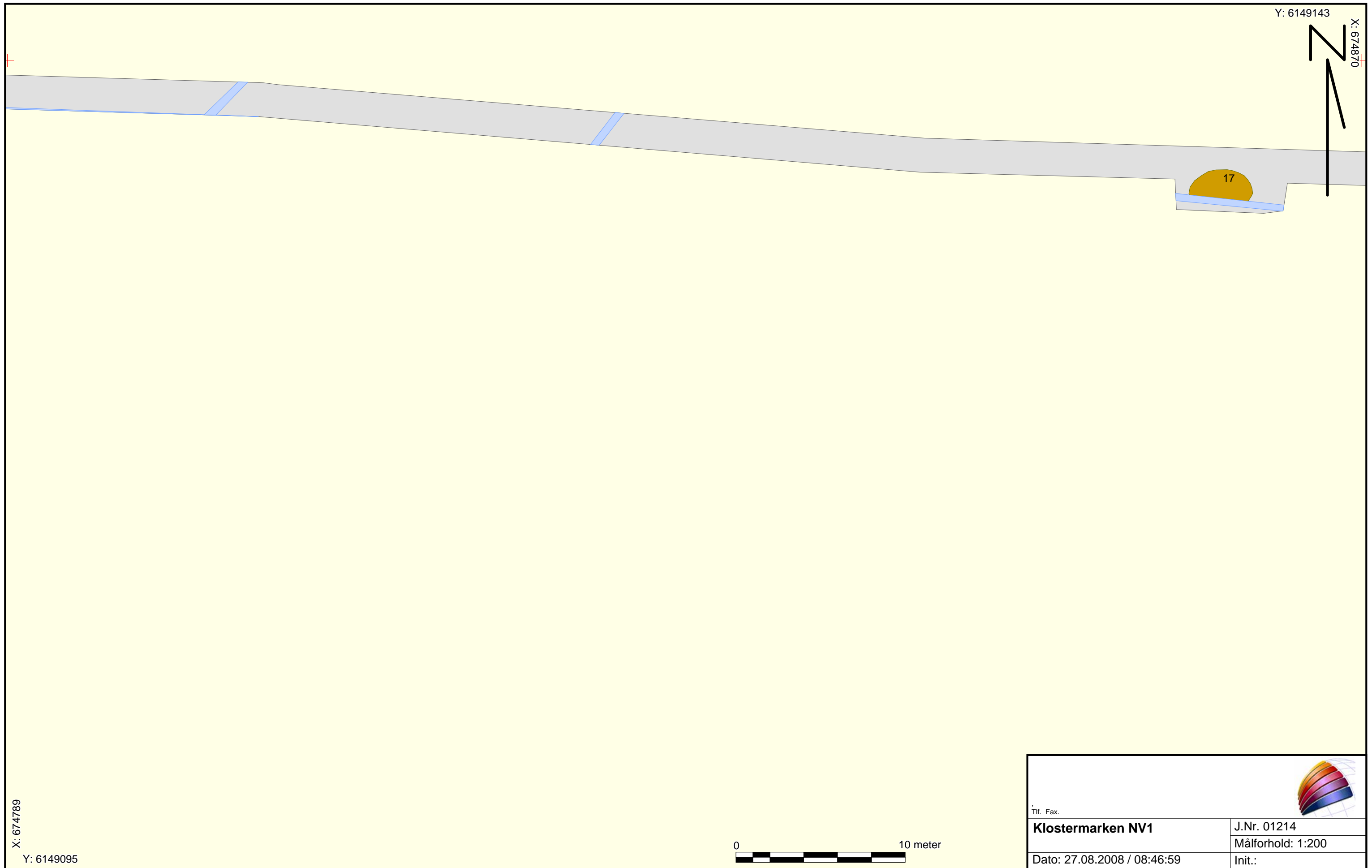

X: 674789

Y: 6149139

	
Tit. Fax.	
Klostermarken NV1	J.Nr. 01214
	Målforhold: 1:200
Dato: 27.08.2008 / 08:45:22	Init.:

X: 674789

Y: 6149095

Y: 6149143

X: 674870

Tlf. Fax.

Klostermarken NV1

J.Nr. 01214

Målforhold: 1:200

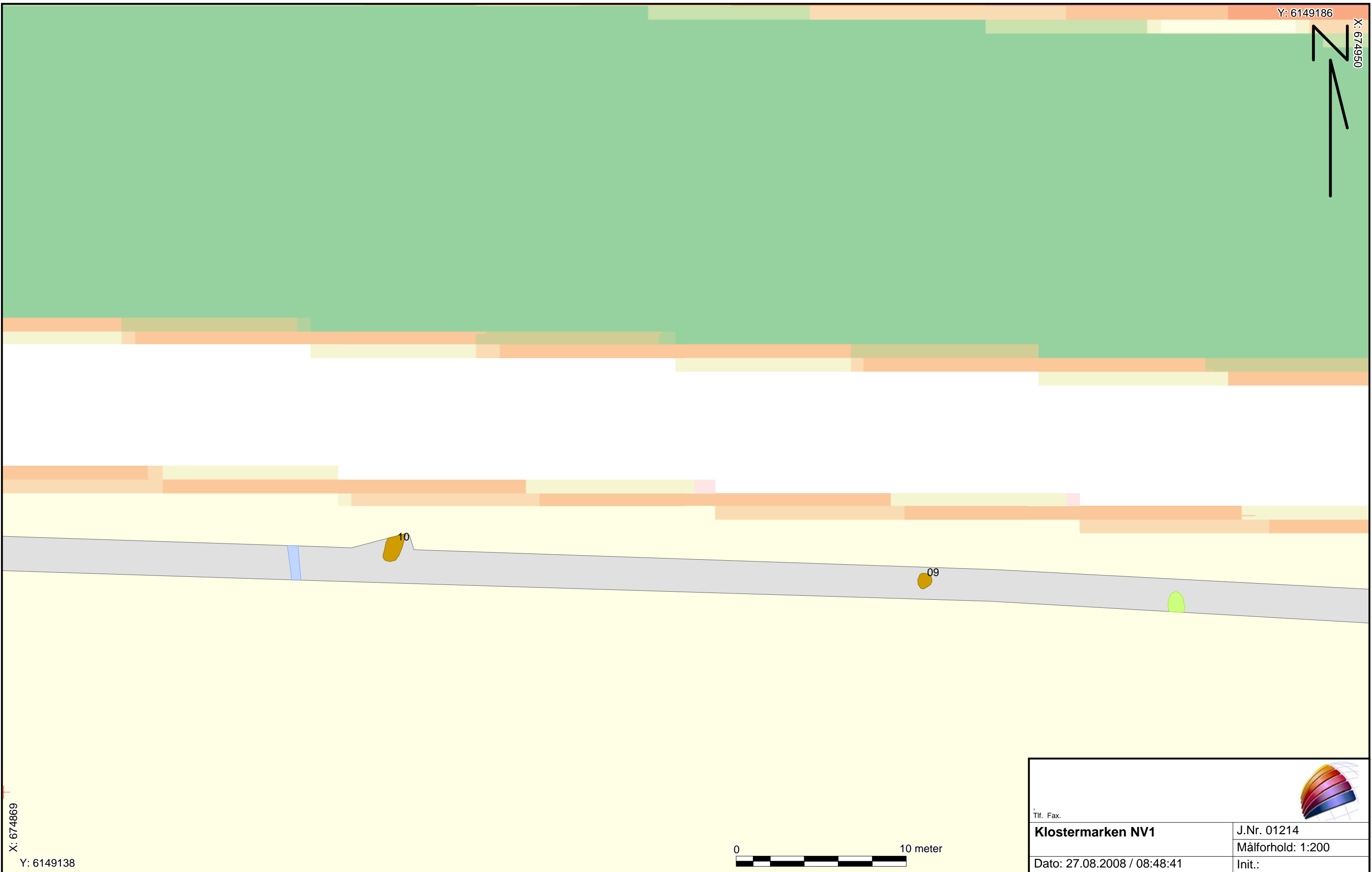
Dato: 27.08.2008 / 08:46:59

Init.:

Y: 6149186

X: 674950

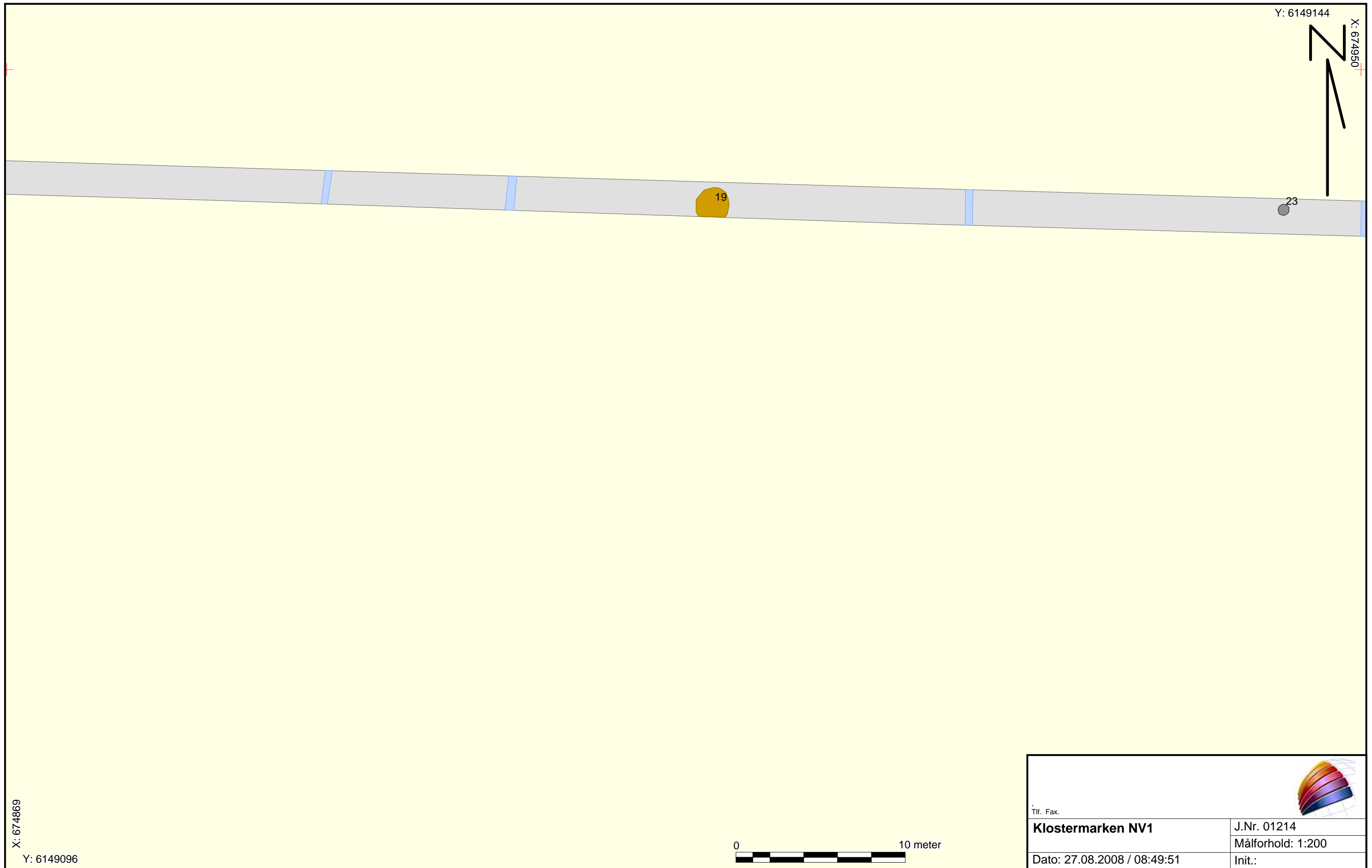

X: 674869

Y: 6149138

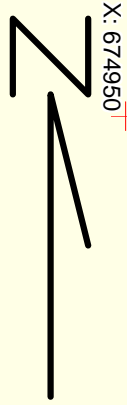

	
Tit. Fax.	
Klostermarken NV1	J.Nr. 01214
	Målforhold: 1:200
Dato: 27.08.2008 / 08:48:41	Init.:

Y: 6149144

X: 674950

19

23

X: 674869

Y: 6149096

	
Tit. Fax.	
Klostermarken NV1	J.Nr. 01214
	Målforhold: 1:200
Dato: 27.08.2008 / 08:49:51	Init.:

Y: 6149187

X: 675030

X: 674949

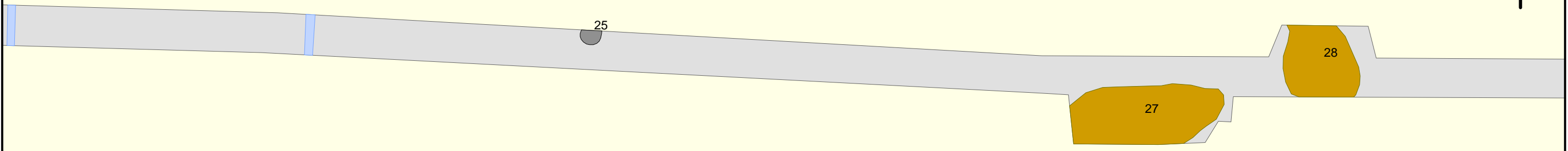
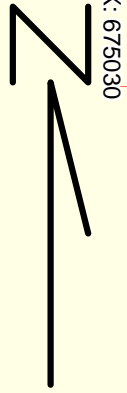
Y: 6149139

	
Tit. Fax.	
Klostermarken NV1	J.Nr. 01214
	Målforhold: 1:200
Dato: 27.08.2008 / 08:51:24	Init.:

Y: 6149143

X: 675030

X: 674949

Y: 6149095

	
Tit. Fax.	
Klostermarken NV1	J.Nr. 01214
	Målförhold: 1:200
Dato: 27.08.2008 / 08:52:43	Init.:

Y: 6149182

X: 675110

X: 675029

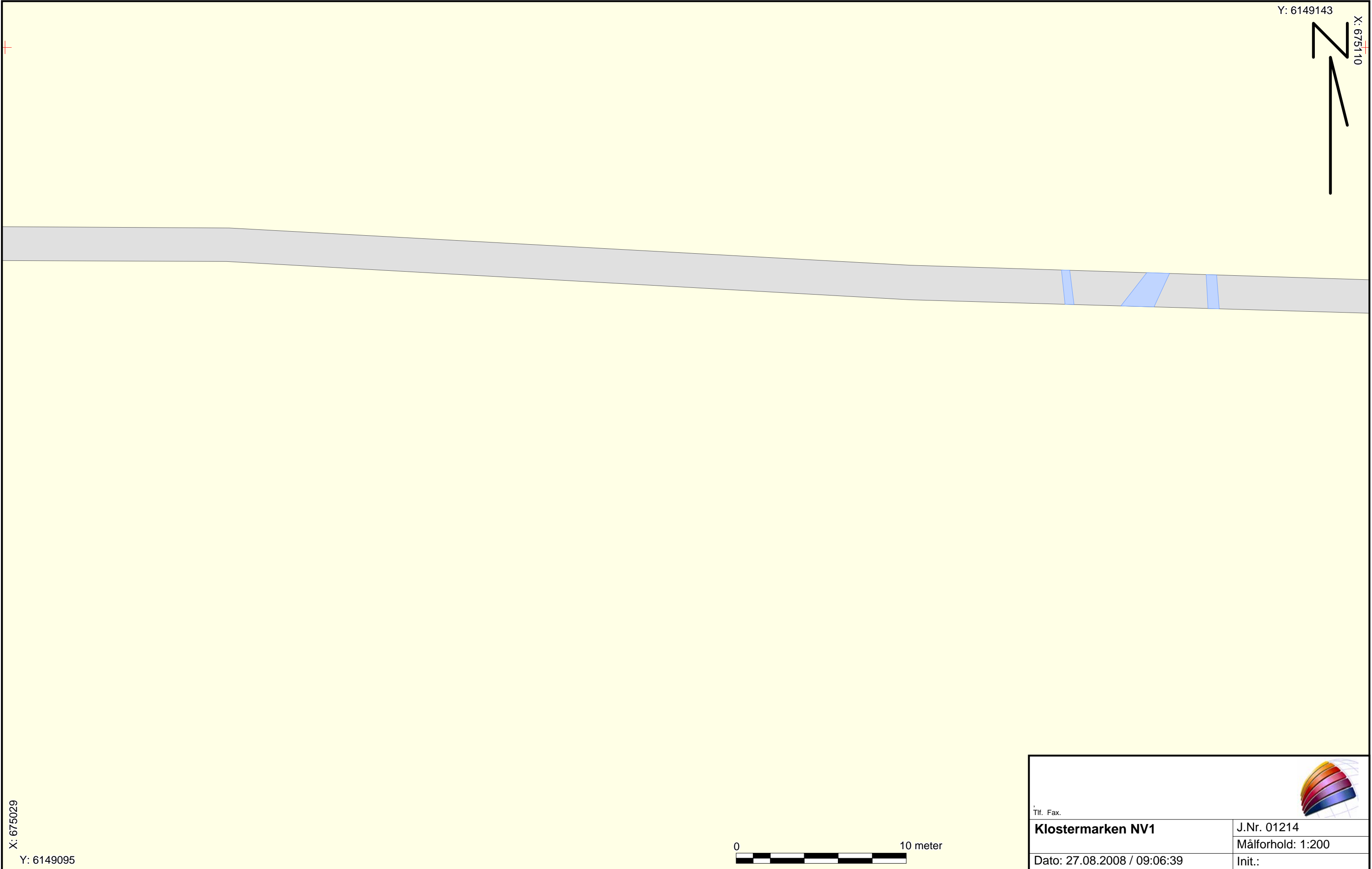
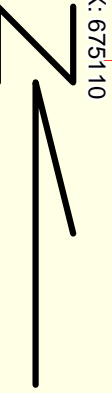
Y: 6149134

	
Tit. Fax.	
Klostermarken NV1	J.Nr. 01214
	Målforhold: 1:200
Dato: 27.08.2008 / 09:05:32	Init.:

Y: 6149143

X: 675110

X: 675029

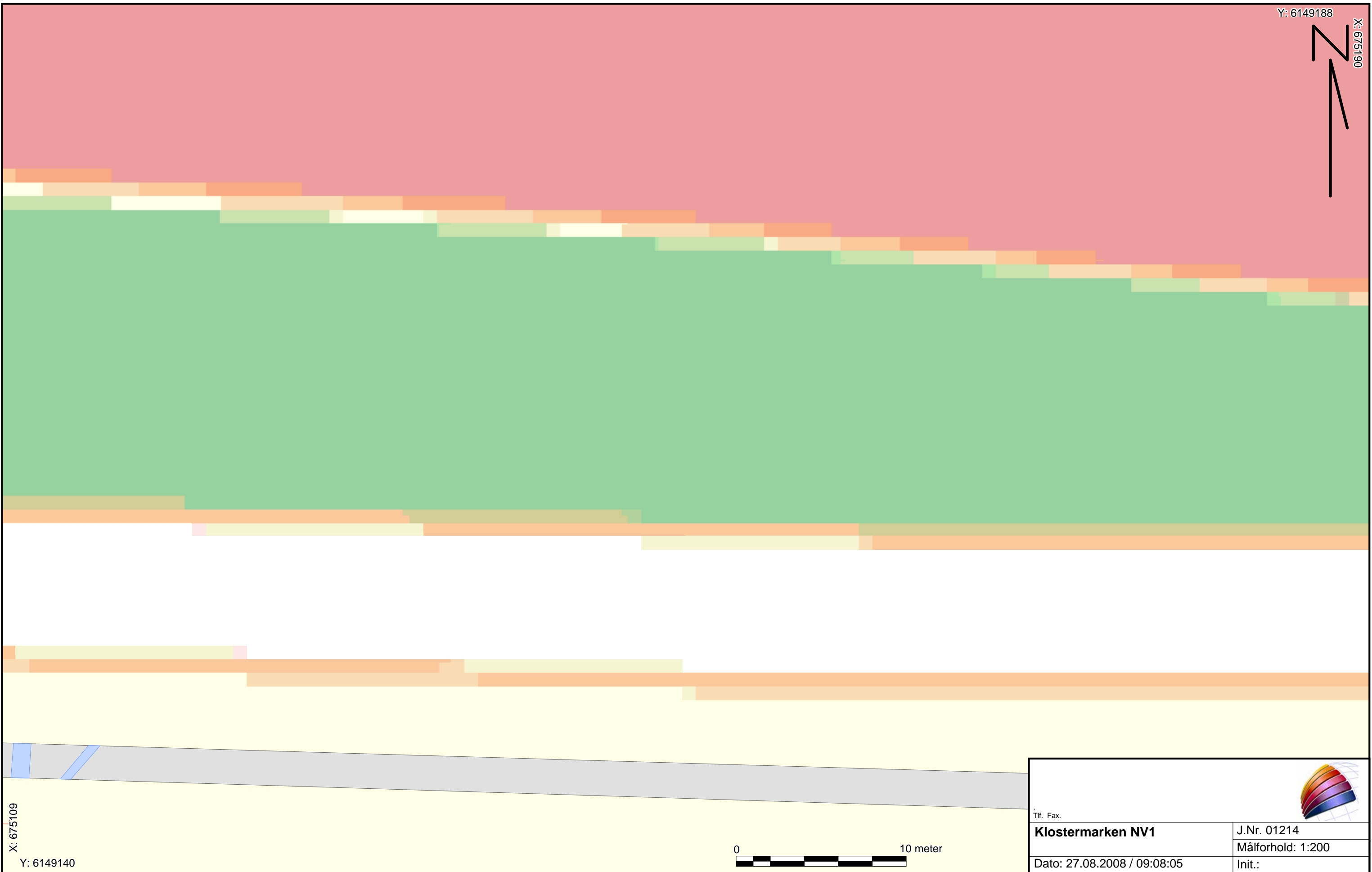
Y: 6149095

	
Tit. Fax.	
Klostermarken NV1	J.Nr. 01214
	Målforhold: 1:200
Dato: 27.08.2008 / 09:06:39	Init.:

Y: 6149188

X: 675190

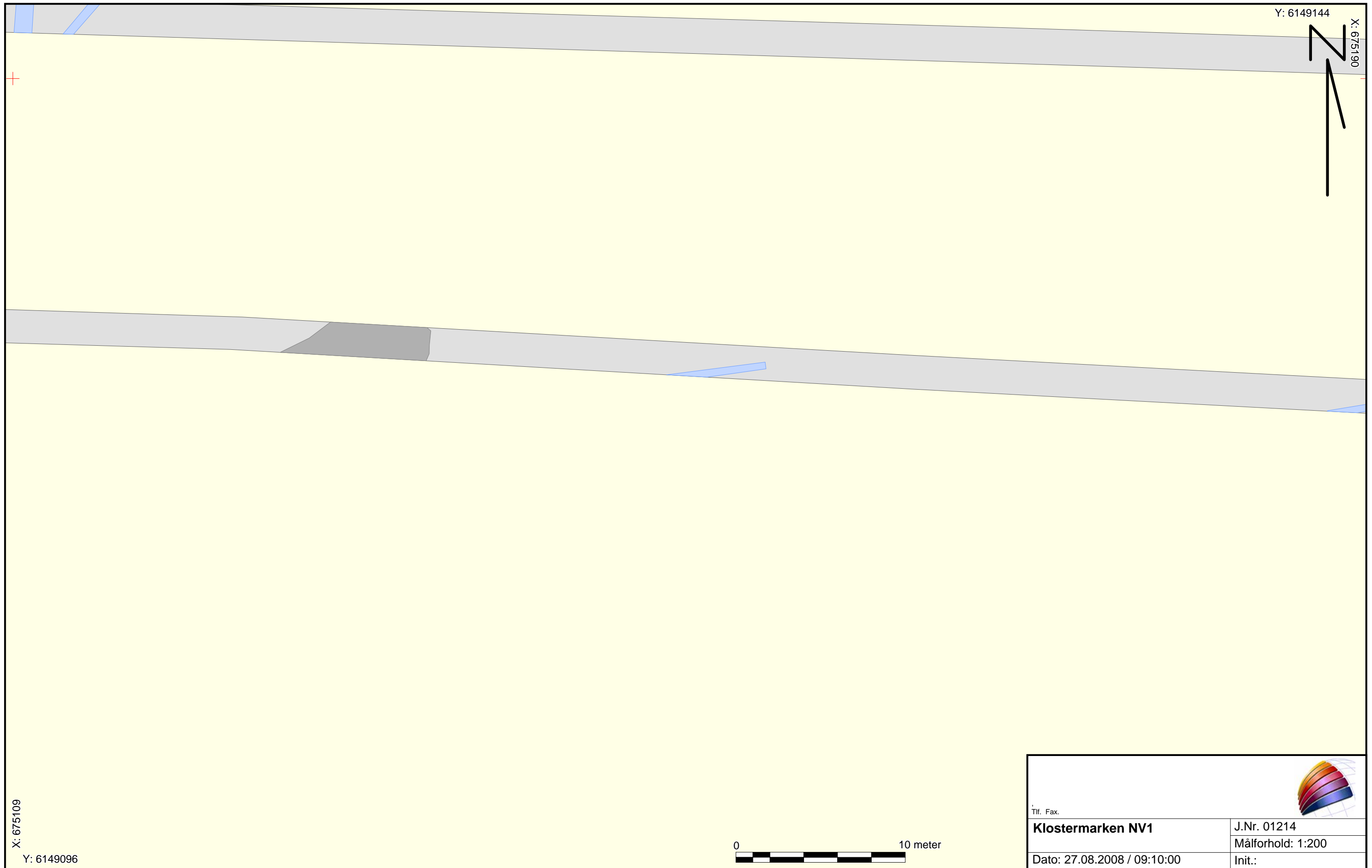

X: 675109

Y: 6149140

	
Tit. Fax.	
Klostermarken NV1	J.Nr. 01214
	Målforhold: 1:200
Dato: 27.08.2008 / 09:08:05	Init.:

Y: 6149144

X: 675190

+

Tlf. Fax.

Klostermarken NV1

J.Nr. 01214

Målförhold: 1:200

Dato: 27.08.2008 / 09:10:00

Init.:

X: 675109

Y: 6149096

Y: 6149187

X: 675270

X: 675189

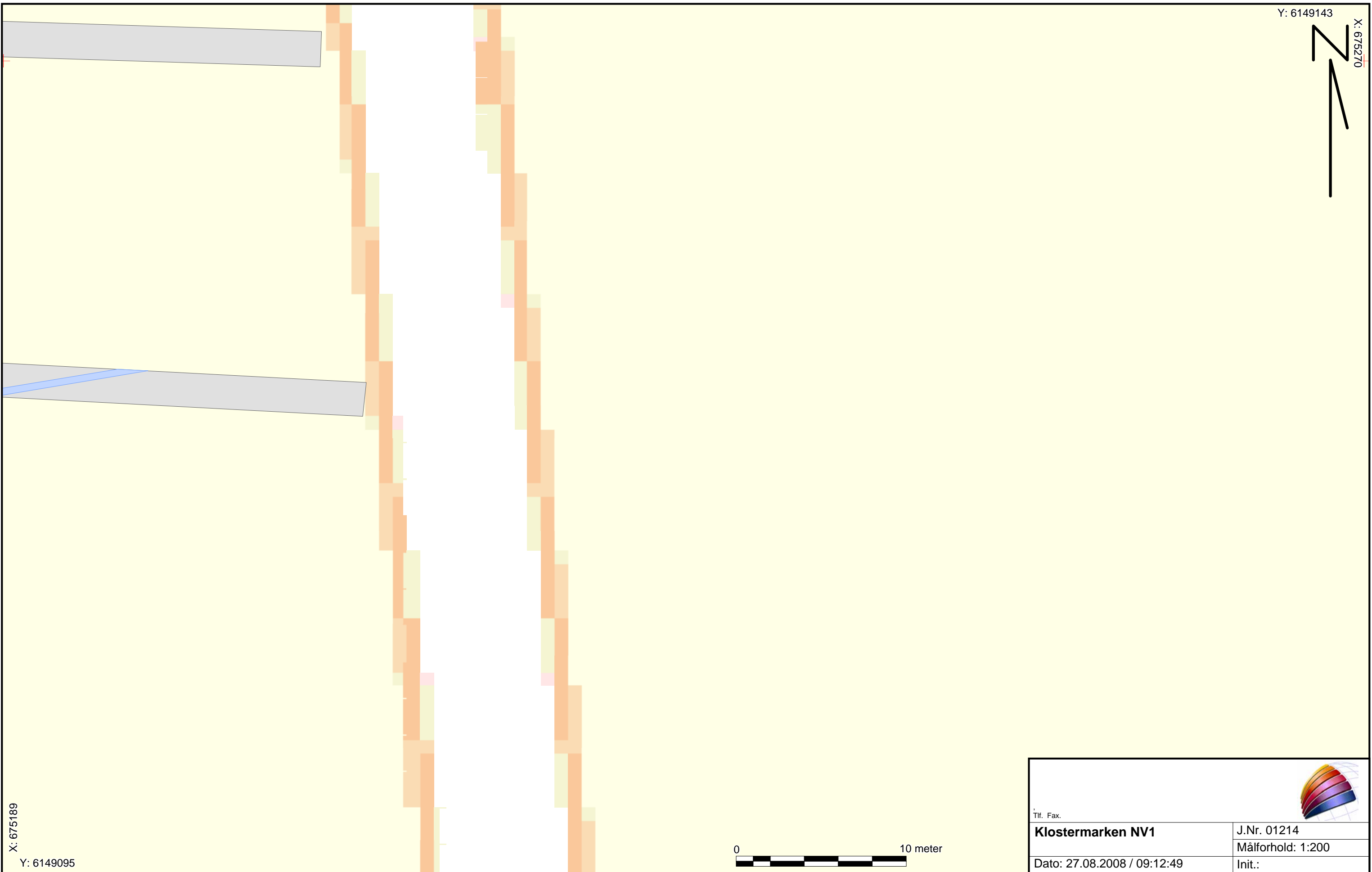
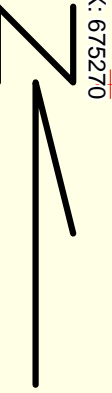
Y: 6149140

	
Tit. Fax.	
Klostermarken NV1	J.Nr. 01214
	Målförhold: 1:200
Dato: 27.08.2008 / 09:11:31	Init.:

0 10 meter

Y: 6149143

X: 675270

X: 675189

Y: 6149095

Tlf. Fax.	
Klostermarken NV1	J.Nr. 01214
	Målforshold: 1:200
Dato: 27.08.2008 / 09:12:49	Init.:

01214D01.JPG

01214D02.JPG

01214D03.JPG

01214D04.JPG

01214D05.JPG

01214D06.JPG

01214D07.JPG

01214D08.JPG

01214D09.JPG

01214D10.JPG

01214D11.JPG

01214D12.JPG

01214D13.JPG

01214D14.JPG

01214D15.JPG

01214D16.JPG

01214D17.JPG

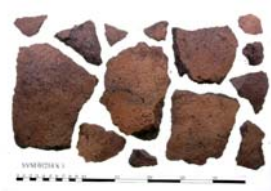
01214x1a.jpg

01214x1b.jpg

01214x1c.jpg

01214x1d.jpg

01214x1e.jpg

01214x1f.jpg